

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

HT Mikko Jokisen toiminnan tutkinta – tilintarkastajan velvollisuus kehittää ja ylläpitää ammattitaitoa

Tilintarkastuslautakunnan päätös 27.8.2024

Päätöksen diaarinumero: PRH/1215/10000/2024

Asian vireilletulo

Tilintarkastusvalvonta on oma-aloitteisesti aloittanut HT Mikko Jokisen toimintaa koskevan tutkinnan tilintarkastusvalvonnalle toimitetuissa tilintarkastajan valvontatietoilmoituksissa havaittujen puutteiden takia. Asia on kirjattu vireille tutkinta-asiana 23.5.2024.

Tilintarkastusvalvonta on havainnut, että HT Jokinen on raportoinut 0 tuntia koulutusta ajanjaksoja 1.7.2018–30.6.2023 koskevissa valvontatietoilmoituksissaan.

Tilintarkastusvalvonta oli päivämäärillä 18.5.2021 (tarkastelujakso 1.7.2017–30.6.2020), 5.4.2022 (tarkastelujakso 1.7.2018–30.6.2021) ja 23.1.2023 (tarkastelujakso 1.7.2019–30.6.2022) lähettänyt HT Jokiselle palautekirjeet, joissa Jokiselle on kerrottu, ettei hänellä ole riittävää määrää jatkuvaa koulutusta. Kirjeissä on muistutettu, että vaatimus on 120 tuntia jatkuvaa koulutusta kolmen vuoden aikana. Jokista on kirjeissä kehoitettu korjaamaan havaitut puutteet annettuun määräaikaan mennessä.

Viimeisimmässä, 23.1.2023 päivätyssä kirjeessä asetettu määräaika puutteiden korjaamiseksi on ollut 30.6.2023. Kirjeessä on todettu, että jos puutetta ei ole korjattu annettuun määräaikaan mennessä, asia siirretään PRH:n oikeudellisen yksikön valvontatiimin käsiteltäväksi jatkotoimenpiteitä varten.

Palautekirjeistä huolimatta Jokinen ei ollut korjannut koulutuksen määrää koskevaa puutetta, joten asia saatettiin vireille tutkinta-asiana.

Tilintarkastusvalvonnan selvityspyyntö

Tilintarkastusvalvonta on 6.6.2024 lähetyllä selvityspyynnöllä pyytänyt HT Jokista antamaan tutkinta-asiassa kirjallisen selvityksen valvontatietoilmoituksista havaittujen puutteiden johdosta. Jokista kehoitettiin tuomaan selvityksessään esiin sellaiset seikat, jotka ovat olennaisia arvioitaessa sitä, onko hänen toimintansa ollut tilintarkastuslain ja hyvän tilintarkastustavan mukaista.

Tilintarkastajan selvitys

HT Jokinen on antanut tilintarkastusvalvonnalle 27.6.2024 päivätyn selvityksen.

HT Jokinen on selvityksessään kertonut, että hän ei ole osallistunut koulutuspäiviin, vaan että hän on itsenäisesti hankkinut kaiken mahdollisen kouluttautumisen. Jokinen on kertonut seuraavansa päivittäin lakimuutoksia ja alan käytännön soveltamista. Jokinen on luetellut seuraamiaan eri tietolähteitä, muun muassa taxfax, kauppalehti, ST-akatemia, lähipiiriverkosto ja kiinteistölehti.

Jokinen kertoo, että hänen uransa tilintarkastajana lähestyy loppua ja että hän tekee vain asunto-osakeyhtiöiden tarkastuksia. Jokinen kertoo suoriutuneensa kaikista toimeksiannoistaan onnistuneesti, ja että hän ei ole aiheuttanut vahinkoa asiakkailleen tarkastustyössään.

Muu selvitys

Tilintarkastuslautakunnalla on ollut asian käsittelyssä käytössään Jokisen tilintarkastusvalvonnalle antamat valvontatietoilmoitukset ajanjaksoja 1.7.2018–30.6.2023 koskien sekä tilintarkastusvalvonnan Jokiselle lähettämät palautekirjeet, joilla tilintarkastusvalvonta oli kehottanut Jokista korjaamaan koulutuksen määrää koskevat puutteet.

Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta antaa HT Jokiselle varoituksen.

Perustelut

Tilintarkastuslain (1141/2015, jatkossa myös ”TTL”) 4 luvun 2 §:n mukaan tilintarkastaja on velvollinen pitämään yllä ja kehittämään ammattitaitoaan. Tilintarkastuslain esitöiden mukaan säännös ilmentää tilintarkastusdirektiivin 13 artiklan mukaista jatkuvan koulutuksen vaatimusta (HE 254/2014 s. 60).

Patentti- ja rekisterihallituksen tilintarkastusvalvonnan tehtävänä on tilintarkastuslain 7 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti valvoa, että tilintarkastajat toimivat tilintarkastuslain mukaisesti, ylläpitävät ja kehittävät ammattitaitoaan ja säilyttävät hyväksymisen edellytykset. Tilintarkastuslain esitöiden mukaan valvonnan lisäksi ammattitaidon ylläpitämisen ja kehittämisen ohjeistaminen kuuluu tilintarkastusvalvonnan tehtäviin (HE 254/2014 s. 60).

Tilintarkastusvalvonnan antama ohje ”Vaatimukset tilintarkastajan hyväksymisen edellytysten säilyttämiseksi ja ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi”

Tilintarkastusvalvonnan antaman, 1.7.2017 voimaan tulleen ohjeen mukaisesti HT-, KHT-, JHT- tai JHTT-tilintarkastajan tulee osoittaa hankkineensa yhteensä 120 tuntia ohjeen edellyttämää koulutusta kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana. Koulutustunneista 60 tuntia tulee olla todennettavia.

Ohjeen mukaan jos todennettavia tunteja ei ole riittävästi päättäneellä kolmen vuoden tarkastelukaudella, voidaan edeltävältä kolmen vuoden tarkastelukaudelta huomioida enintään 20 tuntia todennettavaa koulutusta siltä osin kuin todennettavat koulutustunnit ylittivät edeltävän tarkastelukauden vähimmäisvaatimuksen.

Ohjeen mukaan tilintarkastajalla tulee olla vähintään 20 tuntia koulutusta vuodessa.

Ohjeessa on kuvattu tarkemmin aihealueita, joita koulutuksen tulee sisältää, hyväksyttäviä kouluttautumistapoja sekä sitä, miten koulutus voidaan todentaa.

Ohjeessa on kerrottu, että ammattitaidon ylläpitämistä ja kehittämistä arvioidaan vuosittain tilintarkastajien raportointikaudelta antamien valvontatietojen perusteella. Raportointikausi on 1.7.-30.6. Arviointi tehdään raportointikauden päättymistä edeltävältä kolmen vuoden tarkastelujaksolta.

Ohjeen mukaan tilintarkastajan tulee säilyttää jatkuvaan koulutukseen liittyvät osallistumista todentavat dokumentit päättäneeltä kolmen vuoden tarkastelukaudelta ja sitä edeltävältä kolmen vuoden tarkastelukaudelta (yhteensä 6 vuoden ajan) mahdollista tarkastusta varten.

Arvio HT Jokisen toiminnasta

HT Jokinen on raportoinut suorittaneensa 0 tuntia koulutusta ajanjaksoja 1.7.2018–30.6.2023 koskevissa valvontatietoilmoituksissa.

HT Jokista oli 18.5.2021, 5.4.2022 ja 23.1.2023 lähetyillä kirjeillä muistutettu tilintarkastajan koulutusvaatimuksista ja kehoitettu korjaamaan koulutuksen määrää koskevat puutteet. HT Jokinen ei kuitenkaan raportoinut yhtään koulutusta valvontatietoilmoituksillaan myöskään kyseisten palautekirjeiden jälkeen.

Selvityksessään HT Jokinen on myöntänyt, että hän ei ole osallistunut koulutuspäiviin. HT Jokisen antaman selvityksen mukaan hän on itsenäisesti pyrkinyt kouluttautumaan. Jokinen on maininnut eri tietolähteitä, joita hän hyödyntää.

Saadusta selvityksestä ei ole ilmennyt, että Jokinen olisi suorittanut sellaista tilintarkastajan koulututusta, joka olisi todennettavissa tilintarkastusvalvonnan ohjeessa kuvatulla tavalla.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että ei-todennettava koulutus voi olla itseopiskelua, kuten ammattiartikkelien ja muun ammattikirjallisuuden lukemista. Tilintarkastajan selvityksessään kuvaama tilintarkastukseen liittyvä ammattiartikkelien ja ammattikirjallisuuden lukeminen on katsottavissa ei-todennettavaksi koulutukseksi. Tilintarkastuslautakunta toteaa, että tällainen itseopiskelu tulisi raportoida vuosittaisissa valvontatietoilmoituksissa ei-todennettavana koulutuksena. Vaikka tilintarkastaja suorittaisikin ei-todennettavaa koulutusta, tilintarkastajan tulee kuitenkin suorittaa todennettavaa koulutusta vaadittu määrä. Todennettavaa koulutusta tulee olla vähintään 60 tuntia kolmen vuoden tarkastelujakson aikana. Koulutusta yhteensä tulee olla vähintään 120 tuntia kolmen vuoden tarkastelujakson aikana.

Saadun selvityksen perusteella HT Jokinen ei ole suorittanut lainkaan todennettavaa koulutusta kolmen vuoden pituisella tarkastelujaksolla 1.7.2020–30.6.2023. Tilintarkastuslautakunta toteaa, että tilintarkastusvalvonnan ohjeessa edellytetty määrä koulutukselle ei siten ole täyttynyt kolmen vuoden tarkastelujaksolla 1.7.2020–30.6.2023. Jokisen valvontatietoilmoitusten perusteella HT Jokinen ei ollut suorittanut todennettavaa koulutusta myöskään aikaisemmillä tarkastelujaksoilla.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että HT Jokisella olisi ollut riittävästi aikaa saattaa toimintansa tilintarkastusvalvonnan ohjeen edellyttämälle tasolle, koska häntä oli kolmeen otteeseen vuosina 2021, 2022 ja 2023 muistutettu siitä, että tilintarkastusvalvonnan ohjeessa asetetut kriteerit eivät hänen kohdallaan täyty. Viranomaisen kehotuksista huolimatta HT Jokinen ei ollut ryhtynyt toimenpiteisiin koulutuksen määrää koskevan puutteen korjaamiseksi.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että Jokisen selvityksessään kertomat seikat eivät anna hänelle perustetta poiketa tilintarkastuslain 4 luvun 2 §:ssä säädetyistä tilintarkastajan velvollisuudesta pitää yllä ja kehittää ammattitaitoaan. Tilintarkastuslain 4 luvun 2 §:ssä säädetty velvollisuus koskee tilintarkastajaa niin kauan kuin hänen hyväksymisensä on voimassa.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että HT Jokinen on menetellyt tilintarkastuslain 4 luvun 2 §:n vastaisesti laiminlyömällä todennettavan koulutuksen suorittamisen usean vuoden ajalta ja jättäessään noudattamatta tilintarkastusvalvonnan kehotuksia koulutusmäärää koskevan puutteen korjaamisesta.

Seuraamuksen määräämisessä huomioon otettavat seikat

Tilintarkastuslain 10 luvun 1 §:n mukaan huomautus on riittävä seuraamus, jos tilintarkastajan moitittava menettely on vähäinen, siihen liittyy lieventäviä asianhaaroja tai se on taloudellisesti vähämerkityksellinen. Jos edellä tarkoitettu menettely on sellainen, että huomautusta ei pidetä riittävänä seuraamuksena, tilintarkastuslautakunnan tulee antaa tilintarkastajalle varoitus. Lain 10 luvun 7 §:n mukaan seuraamuksesta päätettäessä on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat.

Tilintarkastajan todennettava koulutus on puuttunut kokonaan usean vuoden ajan. Asiassa ei ole ilmennyt, että HT Jokinen olisi pyrkinyt korjaamaan menettelyään viranomaiselta saamiensa kolmen palautekirjeen johdosta.

Huomioiden todennettavan koulutuksen puuttuminen kokonaan, tilintarkastajan laiminlyönnin kesto ja piittaamattomuus saaduista viranomaisen kehotuksista tilintarkastuslautakunta katsoo, että tilintarkastuslain 10 luvun 1 §:n 1 momentin mukainen huomautus ei ole riittävä seuraamus HT Jokisen menettelystä.

Tilintarkastuslautakunta antaa HT Jokiselle varoituksen.

Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1 §, 4 luku 2 §, 3 §, 7 luku 2 §, 5 §, 10 luku 1 §, 7 §

Valitusoikeus

HT Jokisella on oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Pajamo (puheenjohtaja), Jussi Heiskanen (varapuheenjohtaja), Ari Ahti, Mari Arala, Antti Fredriksson, Lasse Niemi, Riikka Rannikko, Anders Tallberg

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tilintarkastuslautakunta

Pekka Pajamo

Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Silvia Fager

Esittelijä

Tilintarkastusvalvonta